

եպիսկոպոսներու անունները և խօսքը ուղղելով պատգամաւորներուն երկցա հարցուց թէ արդեօք կամ իրենց մէջ որեւէ մէկը որ յատկապէս յանձնարարուած ըլլար ժողովին ներկայացնելու բացակայ եպիսկոպոսներէն որ եւէ մէկը, իբրեւ կաթողիկոսական թեմաւ, ծուռ և իյս երկցա կրկնուած հարցումին երկցա ժխտական պատասխան տրուեցաւ: Յետոյ, Վեհ. Նախագահը հրամայեց որ քուէատուփը նախագահութեան սեղանի առջև դրուի և փակուի, և քուէթուղթերը բաժնուին պատգամաւորներուն, ինչ որ կատարուեցաւ անմիջապէս: Այնուհետեւ հրաւիրեց պատգամաւորները որ իրենց յանձնուած քուէաթուղթին վրայ գրեն միայն մէկ անուն որպէսզի զաղտնի քուէարկութեամբ, առաւելագոյն քուէ ստացողներէն, կազմուի ընտրելաց երկանուն ցանկը և այդ ցանկին վրայ կատարուի վերջնական ընտրութիւնը: Քուէաթուղթերը լեցուելէ վերջ ժողովի Գարտուղար Տ. Գրիգոր Մ. Վրդ. Կարապետեան կարգաւ կարգաց պատգամաւորներու անունները որոնցմէ իւրաքանչիւրը իր կարգին յառաջացաւ դէպի քուէատուփը և իր քուէաթուղթը աւեր մէջ ձգեց, կափարիչի բացուածքէն: Քուէարկութիւնը աւարտելէ յետոյ Գիր. Արաւրդապետը յայտարարեց որ պատգամաւորներէն երկուք՝ Տիար Արշակ Դաւիթբեքեան և Հայկազէն և Տիար Սամուէլ Շահպարտեան Վրաստանէն բացակայ էին հիւանդութեան պատճառաւ և հետեւաբար ընտրութեան մասնակցող պատգամաւորներու թիւն էր 111:

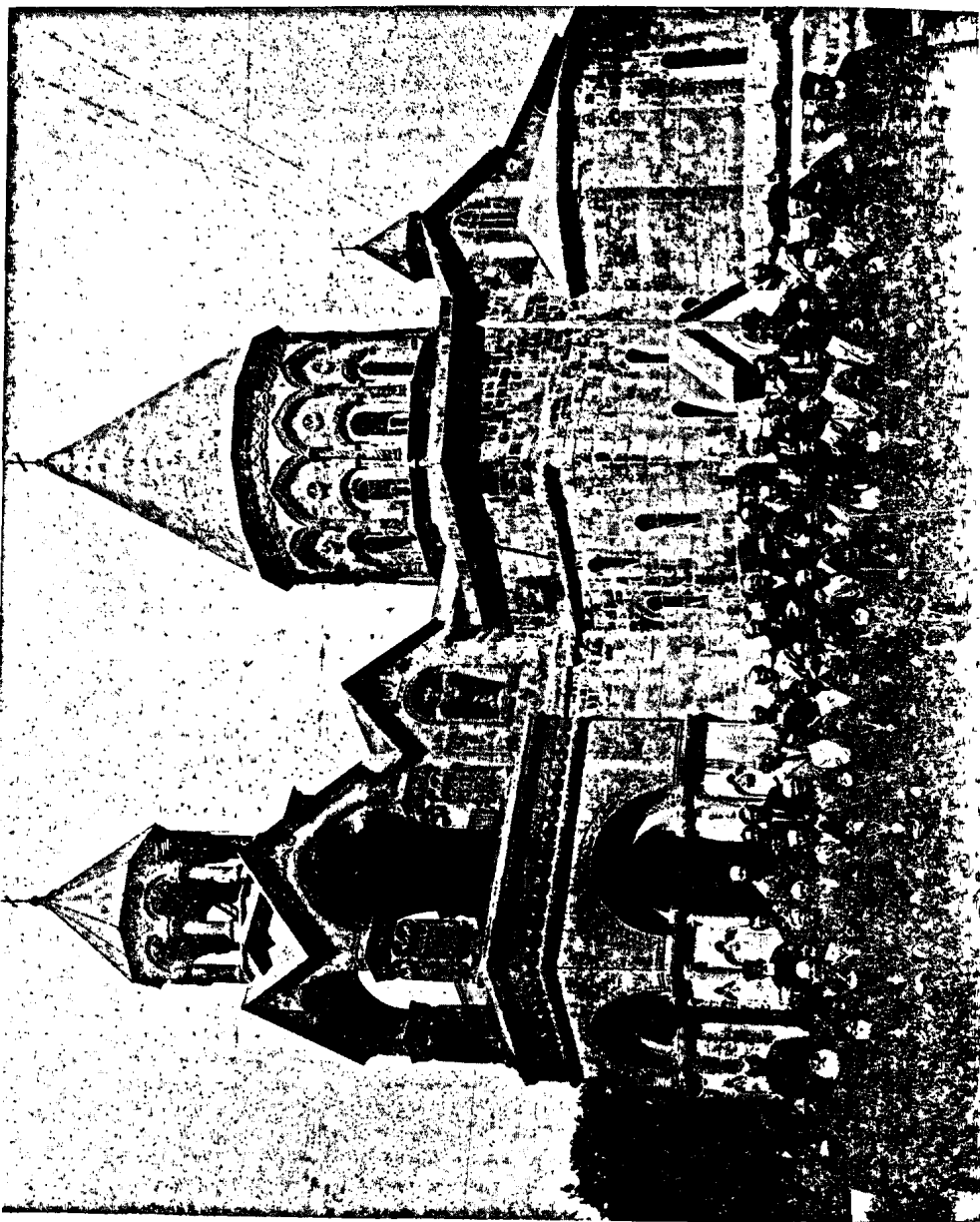
Այս յայտարարութենէն յետոյ Վեհ. Նախագահի հրամանով բացուեցաւ քուէատուփը և Արարողապետ Սրբազանը բարձրաձայն համրեց քուէները և գտաւ 111 հատ: Քուէախոյզներ նշանակուեցան Տիար Բարգէն Սլուզեան և Տիար Սարգիս Քիւրքեան և անմիջապէս կատարուեցաւ քուէաթուղթերու անուններու ընթերցումը և արձանագրութիւնը: Արարողապետ Սրբազանը քուէարկութեան արդիւնքը հաղորդեց Վեհ. Նախագահին որ իր կարգին յայտարարեց ժողովին թէ «Ամենապատիւ Տեղակալ Տ. Գեորգ Արքեպս. Ձեօրէքեան ստացած էր 110 ձայն իսկ Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը մէկ ձայն»: Այն յայտարարութենէ յետոյ ժողովը յոտընկայս ձեռամբարձ քուէարկութեամբ և միանայնութեամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս հռչակեց Տ. Տ. Գեորգ ԱրքեպիՍԿԱՌՊՈՍ ՁԷՕՐԷՔԵՆԱՆ:

Վեհ. Նախագահը դարձաւ Նորընտիր Կաթողիկոսին և ողջագոյնուելով ամենաջերմ մաղթանքներով շնորհաւորեց իր և Կիլիկիոյ Կաթ. Թեմի Հայ ժողովրդի կողմէ: Նոյնը ըրաւ Երուսաղէմի Պատրիարքը իր և յանուն Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան և Պատրիարքական Թեմի ժողովրդեան: Մայր Տաճարի բոլոր զանգակները սկսան հնչել, վարագուրուած սեղանները բացուեցան, ջահերը վառուեցան և եկեղեցականները իշման Սեղանի շուրջ խմբուած, սկսան երգել «Էջմիածին ի Հօրէ՛ս: Նոյն ատեն Վեհափառին մատուցուեցան կաթողիկոսական գաւազանը և ձեռաց խաչը: Ամբողջ երգեցողութեան ընթացքին բոլոր ներկաները անդիմադրելի յուզումով մը համակուած կ'արտասուէին:

Պատգամաւորները կարգաւ համբարեցան Նորին Վեհափառութեան Սուրբ Աջը Իրենց շնորհաւորական խօսքերը մատուցին: Եկեղեցականները թափօր կազմելով յառաջացան դէպի Տաճարի աւագ մուտքը և «Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի՜ս շարականը երգելով զանգակատան ներքեւէն ուղղուեցան դէպի Վեհարան ուր Նորընտիր Վեհափառ Կաթողիկոսը, ջերմ զննատանքներով օրհնեց և արձակեց պատգամաւորները, և բոլոր միւս ներկաները: Ժողովէն վերջ, Նորընտիր Վեհափառ Կաթողիկոսի բարձր հաւանութեամբ որոշուեցաւ Ձեռնադրութեան և Օծման արարողութիւնը կատարել Յունիսի 24-ին, Կիրակի օր, առաւօտեան ժամը 11-ին:

ՁԵՌՆԻ ԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՕԾՈՒՄ

Յունիս 23-ին Շաբաթ օր երեկոյեան ժամը 5-ին Նորընտիր Վեհափառ Կաթողիկոսը, առաջնորդութեամբ բովանդակ կղերական դասուն Վեհաբանէն Մայր Տաճար Իջաւ Նախագահելու Երեկոյեան Պաշտամունքին և Հսկումին: Առաջնորդող թափօրը սկսաւ Վեհարանի ներքին մուտքի առջեւէն, ուր կաթողիկոսական ամպոնովանին իջ

կառաք ձայնեց «Ողջոյն» եւ բռնի վրայ գտնուողները կարգաւ մօտեցան մի առ մի եւ խոնարհութիւն ընկնով ողջոյնը առին Ն. Ս. Օծութենէն, համարուելով Ս. Աջը եւ ճակատը, Ազա Ն. Ս. Օծութիւնը դարձաւ գէպի Ս. Սիդան եւ կաթ. քօղ եւ թագի դրօշը շարունակեց Ս. Պատարագը՝ ցվիրջ:

Յաւարտ Ս. Պատարարի, եկեղեցականները իրենց թափօրը վերակազմեցին նոյն զգեստաւորութեամբ եւ նոյն կարգով եւ բռնի առնէն ուղղուեցան գէպի ծանարի աւագ մուտքը: Հոն, զանգակատան տակ, Ն. Ս. Օծութիւնը կանգ առաւ, եւ կատարուեցաւ Ս. Աւետարանի ընթերցումը ի լուր բակի մէջ հաւաքուած բազմութեան: Թափօրը յառաջացաւ գէպի Վեհարանի ծաղկեայ դահլիճը, ուր Ն. Ս. Օծութիւնը օրհնեց եւ արձակեց ներկաները: Աւանդական կնքահայրութեան պաշտօնը ստանձնած էին Վսեմ. Ծանիկ Զաքար, Պ. Հայկ Գաւուզճեան, Պ. Թ. Իսայեվ, Պ. Մկրտիչ Մսրըլեան եւ Պ. Սարգիս Քրիւքճեան. անոնք ալ լուացման արարողութեան սպասարկեցին եւ միկնեցան հարժուրելով Ն. Ս. Օծութեան Ս. Աջը եւ ընդունելով անոր բարձր գնահատանքն ու օրհնութիւնը:

Ստորեւ կը գնինք այն պաշտօնական յայտարարութիւնները, հեռագիրները եւ գրութիւնները որոնք կապ ունին Նորին Ս. Օծութեան Հնարութեան եւ Օծման հանդիսութեանց հետ եւ որոնք ներկայացուեցան Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի՝ վիրջին իստին մէջ:

Ազգային-Եկեղեցական Ժողովը իր Զ. Նիստին մէջ տրուած որոշման մը համաձայն Յունիս 25-ին յետ միջօրէի ժամը 1.30-ին գումարեց իր է. Նիստը նախագահութեամբ Նորին Ս. Օծութեան Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսի եւ ատենապետութեամբ Պ. Աւետիս Իսահակեանի: Ժողովի ընթացքին կարգացուեցաւ Կ. Պոլսոյ Հայոց պատգամաւորներէն Տեաքը Նուանդ Ս. Ինճէեանի եւ Թորոս Աղատեանի ներկայացուցած հետեւեալ խնդրագիրը. «Նկատելու առնելով որ կամքէ անկախ պատճառներով Թորքիոյ Հայոց պատգամաւորութիւնը չկարողացաւ ժամանակին հասնիլ Նկատի առնելով որ մեր պատգամաւորութեան միակամ ընտրելին որպէս արժանաւորագոյն թեկնածու, մեր Հայաստան ժամանումէն առաջ ալ միեւնոյն էր կը խնդրէր Ազգ.-Եկեղեցական Ժողովէն որ մեր 6 ձայններն ալ միացունին Վեհափառ Տ. Տ. Գէորգ Զ. Սրբազան Կաթողիկոսը ընտրող 110 ամբողջական ձայներուն եւ ըստ այնմ արձանագրուի Ժողովի ատենագրութեանց մէջ: Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց այս խնդրանքը: Նոյնպէս Հալէպի պատգամաւոր Տիար Արշակ Գալէմբերեան որ հիւանդութեան պատճառաւ բացակայած էր ընտրողական ժողովէն, խնդրեց որ իր քուէն ալ ընդունուի եւ աւելցուի ընդհանուր թիւին: Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց այս խնդրանքն ալ, որով Նորընտիր Հայրապետը ունեցաւ 117 քուէ:

Նորընտիր Վեհափառ Հայրապետի հրամանով Տ. Ներսէս Մ. Վրդ. Արարամեան կարգաց հետեւեալ հայերէն թարգմանութիւնը ռուսերէնով գրուած այն նամակին որ Սովետական Միութեան Ժողկոմսովետի կից Հոգեւոր Պաշտամունքներու Խորհուրդի նախագահ Ի. Վ. Պոլեանսկի ուղղած էր Նորին Ս. Օծութեան «Ամենայն Հայոց Մայրաքոյի Կաթողիկոս Դէորդ Զ. Ինչ: Եւ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետութիւններ Միութեան Կառավարութեան անուանից եւ իմ կողմից շնորհաւորում եմ Ձեզ Հայոց եկեղեցու Պետ ընտրուելու առթիւ:

«Հաւատում եմ, որ Ձեր իմաստուն ղեկավարութեամբ Հայոց եկեղեցին այնպիսի յաղորդութեամբ, ինչպէս Հայրենական Պատերազմի ընթացքում, կը լուծէ եկեղեցւոյ առաջ դրուած պատասխանատու խնդիրները:

«Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միութեան Կառավարութիւնը յանձնարարել է ինձ յանձնել Ձեզ իրեւ նուէր մէկ մարդատար ավտոմեքենայ՝ Զիւ 101:

«Մեծ բաւականութեամբ կատարում եմ նման հանելի յանձնարարութիւնը:

24 Յունիս 1945, Երևան

Ձեզ անկեղծ յարգող

ՊՈԼԵԱՆՍԿԻ

Պրոֆ. Արարատ Ղարիպեան կարգաց հետեւեալ պատճէնը այն օրիակարացիա՞րին որ պիտի մատուցուէր Սովետական Միութեան հանճարեղ առաջնորդին Մեծն Ստալինին, Ազգային Եկեղեցական Ժողովի փակման առթիւ.

«Ժողովրդական Կոմիսարներին Սովետի Նախագահ
Իոսիֆ Վիսսարիոնովի Ստալինին»

«Հայաստանեայց Եկեղեցու Համազգային Ժողովի պատգամաւորներս, աւարտելով մեր աշխատանքները, հաճոյքն ու պատիւն ունինք յայտնելու Ձեզ մեր արտագին երախտագիտութիւնը, Սովետական Միութեան մեզ տուած դիւրութիւններով՝ մենք հնարաւորութիւն ունեցանք կատարել համերաշխութեամբ և միաձայնութեամբ ընտրելու Ամենայն Հայոց Պատրիարք Կաթողիկոս Տէր Արքեպիսկոպոս Ձէօրէքճեանին»

«Հայրենասիրական զգացումներով և գիտակցութեամբ մեր անկեղծ ուրախութիւնն ինք յայտնում, տեսնելով մեր հայրենիքի կուլտուրական և անտեսական վեարկը, որ վեր է բոլոր ակնկալութիւններից: Ձեռնարկով վերջին տարիներին անաւոր պատերազմը, որ բնականաբար, հրկրի ոյժերը պիտի լարէր պատերազմական պահանջներին գոհացում տալու համար, տեսնում ենք, որ Հայաստան ընթացել ու ընթանում է լարահունչ զարգացման ճանապարհով: Մենք տեսնում ենք Հայաստանում, արտագրական, գիտական, կուլտուրական, զեղարուեստական և այլ հաստատութիւններու երկնքի տեսքով, մենք տեսնում ենք երբեմնի անապատ հողերն այժմ ծաղկած ու մշակուած ոռոգման մեծ աշխատութիւններով, և անհուն է մեր հրճուանքն ու հիացումը մեր ժողովրդական և պետական կեանքի վերելքը տեսնելով: Մենք խորապէս գիտակցում ենք, որ այս բոլորը հնարաւոր է այն պատճառով, որ մեր հայրենիքն էլ մեծ բարեբախտութիւնն ունի Սովետական Մեծ Միութեան մէկ անդամը լինելու, վայելելով Ձեր հայրական խնամքի ու բարեացակամ ուշադրութիւնը:

«Վերջ մեծ յայտ ունենք, որ Սովետ. Միութեան պետական և քաղաքագիտական իմաստութիւնը կը գտնէ նաեւ միջոց ու ճանապարհ վերացնելու այն անարդարութիւնը, որին հենթաբնական մեր ժողովուրդը, առաջին համաշխարհային պատերազմի ընթացքում»

«Պարզացուցան նաեւ պատճէնները հետեւեալ հեռագրներու որ ուղղուած էին Սովետ. Միութեան Նախագահ Կալինինին և Ռուսաց Եկեղեցւոյ Պատրիարք՝ Ամենապատիւ Ալէքսէյին:

ՍՍՍՄ Գերագոյն Սովետի Նախագահութեան
Նախագահ Վիքտոր Ռազմովի Վալինինին

«Հայկական Համազգային-Եկեղեցական Ժողովը հաւաքուելով էլմիածնութեամբ և ստանալով բոլոր հնարաւորութիւնները իր աշխատանքի համար՝ գաղտնի քուէարկութեամբ միաձայն Ամենայն Հայոց Մայրաքոյն Պատրիարք և Կաթողիկոս ընտրեց Սրբեպիսկոպոս Ձէօրէքճեանին:

«Ժողովս իր երախտագիտութիւնն է յայտնում Սովետական Կառավարութեան ուշադրութեան և բարեացակամութեան համար»

Համազգային Եկեղեցական Ժողովի անունից
(Աստ.) ԳԱՐԵԳԻՆ
Տանն Կրկիկոյ Կաթողիկոս

Նորին Արքեպիսկոպոս Ամենայն Ռուսոյ Պատրիարք Ալէքսէյին.

«Համահայկական Բզգային-Եկեղեցական Ժողովը 1945 թուի Յունիսի 22-ին էլմիածնի Նախաթոռ Մայր Տաճարում գաղտնի քուէարկութեամբ միաձայն Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց ընտրեց Արքեպիսկոպոս Գէորգ Ձէօրէքճեանին, որի մասին տեղեկացուած է Ձեզ»:

Համազգային Եկեղեցական Ժողովի Նախագահ
(Աստ.) ԳԱՐԵԳԻՆ
Տանն Կրկիկոյ Կաթողիկոս

**ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝
ՍՍՌ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂԿՈՄՍՈՎՆԵՏԻՆ ԿԻՑ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔԻ
ԳՐԹԵՐԻ ԽՐՈՂՐԳԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ ՊՐԵՆ. Ի. Վ. ՊՈԼԵԱՆՍԿԻԻ ՃԱՌԸ
ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՐ**

Հայ Եկեղեցու մեծարգոյ գործիչներ.

Սովետական Սոցիալիստական Ռեպուբլիկաներու Միութեան Կառավարութեան անունից և նրա լիազօրութեամբ դիմում եմ Ձեզ, ողջունելով և ցանկանալով ձեր աշխատանքին յաջողութիւն:

Հայ Եկեղեցու օրբան Մայր Աթոռ Էջմիածնում, որ սրբութիւն է հանդիսանում բոլոր հաւատացեալ հայերի համար, Դուք հաւաքուել էք բարձրապատիւ հովուապետներ, հոգեւոր հովիւներ, և աշխարհականներ, ձեզմով ներկայացնելով ամբողջ Հայ Եկեղեցին, որ սրանից առաջ հայ ժողովրդի գոյութեան ամբողջ ընթացքում, այն ժողովրդի. որ անցեալում կրել է շատ ձախորդութիւններ, տառապանքներ և զրկանքներ, մշտապէս աշակցել է ժողովրդի ազգային ինքնուրոյնութեանը, դաստիարակել և նրա ազգային գիտակցութեան զգացումները, նպաստել է նրա մշակոյթի զարգացմանը:

Հայ Եկեղեցու այդ դերը, ազգային միասնութիւն պահպանողի դերը, չի կարող աւարտուած համարել նաև ներկայումս, մասնաւանդ հայ ժողովրդի ամբողջ աշխարհում ցրուած լինելու պայմաններում:

Ազատագրական մեծ պատերազմի օրերին Հայ Եկեղեցին անմասն չմնաց: Նա իր ժամանակաւոր ղեկավար Արքեպիսկոպոս Գէորգ Ձեօրէքեանի կողով, որ բեղմնաւոր քիչ ջանքեր լինելուց Հայ Եկեղեցու զարգացման գործի մէջ, անմիջական մասնակցութիւն ցոյց տուեց ազատասէր ողջ մարդկութեան և համաշխարհային քաղաքակրթութեան մահացու թշնամի՝ հիտլէրեան Գերմանիայի դէմ մղուած պայքարում, այն Գերմանիայի, որ ներկայումս ամբողջովին ջախջախուած է հերոսական Կարմիր բանակի և մեր Դաշնակիցների բանակների կողմից:

Սակայն ռազմական յաղթանակը միայն զբաւական է հանդիսանում խաղաղութիւնը կազմակերպելու այնպիսի կիմունքներով, որոնք բացառէին նոր պատերազմի առաջացումը և մարդու ազատէին մշտական երկրիչի և վաղուան նկատմամբ անվստահութեան զգացումներից:

Այդ խնդիրը լուծելու համար աշխատում են լաւագոյն մտածողները և ի հարկէ նրանց ջանքերը անհետեւեց չեն մնայ:

Այժմ ազատասէր բոլոր ազգերի առաջ ծառացել է նաև մի այլ ոչ պակաս պատասխանատու խնդիր՝ ակտիվ կերպով աշակցել ո՛չ միայն այդ սկզբունքների մշակմանը, այլև զխաւորապէս բոլոր ուժերը ի գործ դնել այդ սկզբունքները գործնական կեանքում կիրառելու համար: Աշխարհի մութ յետադէմ ուժերը զենքը ամենեւին ցած չեն դրել և նրանց դէմ մեզ սպասում է դիմաւ յամառ պայքար:

Թոյլ տուէք իմ վստահութիւնը յայտնել, որ Հայ Եկեղեցին խաղաղ շինարարութեան բնագաւառում ևս ջերմ մասնակցութիւն ցոյց կտայ, կոչ անելով այդ գործին մասնակցելու իր բոլոր անդամներին:

Ժողովը կոչուած է նաև լուծելու Հայ Եկեղեցու ներքին կառուցուածքի շատ կարեւոր հարցեր և ընտրելու այդ եկեղեցու իմաստուն, փորձուած, արժանաւոր ղեկավար Գերագոյն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս:

Ես հաստատ համոզուած եմ, որ Ձեր քննարկման ենթակայ այդ հարցերը միահամուռ և յաջող լուծում կը ստանան:

Ժողովի յարգոյ պատգամաւորներ, Դուք հաւաքուել էք Ժողովի սովետական երկրում. այն երկրում, որ ընդմիջտ թօթափել է դաւանարանական, ցեղային, ազգային սահմանափակումների ու ճնշումների կապանքները. այն երկրում, որտեղ ազգարարուել և անսասան կենսազործուել է Ժողովրդի լիակատար ազատութիւն, որտեղ գոյութիւն ունի առանց բացառութեան կրօնական բոլոր կազմակերպութիւնների իրաւահաստատութիւն: Եւ այդ աշխուշտ կը նպաստի Ժողովի բեղմնաւոր աշխատանքին:

Կառավարութեան լուծումը պահանջող պաշտամունքի հարցերի գծով Սովետական Միութեան կառավարութեան և կրօնական կազմակերպութիւնների միջև կապ սահմանելու համար ստեղծուել է ՍՍՌ Միութեան Ժողկոմսովետին կից կրօնական պաշտամունքի գործի Խորհուրդ:

Խորհրդի հիմնական խնդիրն է հանդիսանում նպաստել նորմալ յարաբերութիւնների յետագայ զարգացմանը կրօնական միաւորումների և պետութեան միջև և ամէն օր հետեւել, որ ճշտւա կենսազործուեն այդ միաւորումների գործունէութեան վերաբերող կառավարութեան Օրէնքներն ու Որոշումներն առանց որեւէ կերպ միջամտելու նրանց ներքին կեանքին:

Պէտք է ուղղակի ասել, որ Խորհրդի և Հայ Եկեղեցու ղեկավարութեան միջև այնպիսի յարաբերութիւններ են հաստատուել, որոնք նպաստել են Հայ Եկեղեցու հետ կապուած բոլոր հարցերի լուծման: Եւ ինձ թոյլ կուտամ հաստատ յոյս յայտնել, որ յետագայում սահմանուած փոխյարաբերութիւնների հիման վրայ, ՍՍՌ Միութեան Ժողկոմսովետին կից կրօնական պաշտամունքի գործերի Խորհուրդը Հայկական ՍՍՌ Ժողկոմսովետին կից Հայ Եկեղեցու գործերի Խորհրդի հետ միասին ձգտելու է ո՛չ միայն վերացնել Հայ Եկեղեցու ճանապարհին եղած ամէն տեսակ խոչընդոտները, այլև աշակցելու նրա յետագայ կազմակերպական ամրապնդման:

Վերլուծ թոյլ տուէ՛ք մի անգամ ևս Ձեզ բոլորիդ յայտնել յաջողութեան անկեղծ ցանկութիւններ Ժողովի յառաջիկայ աշխատանքներում:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՌԵՍՊՈՒԲԼԻԿԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՅԻՄ՝ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԺՈՂԿՈՄՍՈՎԵՏԻՆ ԿԻՑ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ԳՈՐԾԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ ՊՐԵՍ. Ս. Ն. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ ՃԱՌԸ
ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Եկեղեցական Ժողովի յարգելի հոգեւոր և աշխարհիկ պատգամաւորներ:

Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկայի կառավարութեան կողմից լիազօրուած եմ հաղորդելու Ձեզ նրա ողջոյնը և լաւագոյն ցանկութիւնները աբղիւնաւէտ և բեղմնաւոր դարձնելու այն աշխատանքը, որ կոչուած է կատարելու ներկայ Եկեղեցական Ժողովը իր օրակարգում դրուած եկեղեցական կարեւորագոյն հարցերի լուծման գործում:

Եկեղեցական ներկայ Ժողովը գումարուել է կատարելու Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրութիւնը, հաստատելու Հայ Եկեղեցու Սահմանադրութիւնը, ինչպէս և լուծելու եկեղեցական ներքին կեանքի մի շարք հարցեր:

Ազգային-Եկեղեցական այս Ժողովը գումարուել է պատմական այնպիսի ժամանակաշրջանում, երբ մեր փառապանծ Կարմիր բանակը Դաշնակից Պետութիւնների զինուած ուժերի հետ միասին վերջնականօրէն ջախջախեց գերմանական Փաշիգամը և խոր-

տակեց գերմանական աւագակային իմպերիալիստական տիրապետութիւնը: Եւրոպայում ճշուած ժողովուրդներին պարզեց ազատութիւն և բանդէց քոյր ժողովուրդներին համար խաղաղ կեանքի և տնտեսական բարգաւաճման ազատ պայմաններ:

Հայ ժողովուրդը՝ որ Միութեան ժողովուրդների ընտանիքում հնագոյններից մէկն է իր գորաւոր անցնալով, իր գոյութեան հազարամեակները ընթացքում ենթարկուել է բազմաթիւ յարձակումների, ճշռւումների ու ծանր հալածանքների օտար տիրակալների կողմից:

Հայոց Եկեղեցին փորձութեան այդ ծանր օրերին չի լքել հայ ժողովրդին և Հայոց Եկեղեցին իր բախտը կապել է հայ ժողովրդի հետ՝ իսկ փոթորիկի ժամին նրա բաւազոյն ներկայացուցիչները անձնուրաբար պայքարել են ժողովրդի ազատութեան համար, և իրենց կեանքը զոհարելով Հայրենիքի փրկութեան ու բարօրութեան համար:

Խաղաղ պայմաններում երբ երկիրը շունչ է քաշել արտաքին յարձակումներից, հայոց եկեղեցիներն ու վանքերը քիչ դեր չեն խաղացել մեր հողերը կուրսուրայի զարգացման գործում:

Երբ բռնկուեց համալսարանին հիդենը և գերմանական ֆաշիստական հորգանները յարձակուեցին մեր Հայրենիքի վրայ, Սովետական Միութեան ժողովուրդները մի սիրտ և մի հոգի դարձած ծառացան անարդ թշնամու գէմ և պաշտպանեցին իրենց հայրենի հողը, իրենց ազատութիւնն ու անկախութիւնը՝ Այդ ժամանակ, Հայոց Եկեղեցին անմասն չմնաց Հայրենիքի պաշտպանութեան սրբազան գործից: Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան Ազգայնոր Տեղակալ Դէորդ Արքեպիսկոպոսի հայրենասիրական ազդու վերջերս ջերմ արձագանգ գտան հայ հոգեւորականութեան և հաւատացեալների սրտերում, այդ կոչերը ոգեշնչեցին Սփիւռքի ու մեր երկրի հայ եկեղեցու գաւազններին, որոնք ամենաշերտ սիրով տրամադրեցին իրենց նիւթական միջոցները ճակատների Դաւիթ թանգարանի շարահիւնը կառուցելու:

Սովետական Միութեան Կառավարութիւնը համակրանքով ընդունեց եկեղեցու հայրենասիրական այդ վերաբերմունքը և բարձր գնահատեց Հայոց Եկեղեցու ցոյց տուած բարոյական-նիւթական աջակցութիւնը Հայրենական պատերազմի ծանր օրերին:

Հայոց Եկեղեցին մինչև Հոկտեմբերեան Յեղափոխութիւն ազատ չի եղել իր ներքին գործերը տնօրինելու մէջ. նա նոյնիսկ կրել է ծանր հալածանք ցարական կառավարութեան կողմից և զուրկ է եղել ազատ ու անկաշկանգ գործունէութեան պայմաններէ:

Սովետական իշխանութիւնն ազատագրելով մեր ժողովրդին ստրկական պայմաններից, ազատագրեց նաև Հայոց Եկեղեցին նրա վրայ կարծրացած բռնութիւնից և ստեղծեց անկաշկանգ գոյութեան բոլոր պայմանները:

Հայ Եկեղեցու և Կառավարութեան միջև կապը իրականացնելու նպատակով Հայկական Ժողովուրդներին կից ստեղծուած է Հայ Եկեղեցու գործերի Խորհուրդ, որ առանց միջամտելու եկեղեցու ներքին գործերին, աջակցում է եկեղեցու և պետութեան միջև փոխադարձութիւնների կարգաւորմանը և հսկում, որ ժամանակին և ճշտօրէն կենսագործուեն Հայ Եկեղեցուն վերաբերող Կառավարական օրէնքներն ու որոշումները:

Այս ազատ պայմաններում գումարուած Հայ Եկեղեցական Ժողովը լուծելով օրակարգում գրեւոր հարցերը, իր որոշումներով անկասկած կը նպաստի Հայ Եկեղեցու ամրապնդման ու նրա բարգաւաճման գործին:

Յարգելի պատգամաւորներ, կրկին անգամ յաջողութիւն իմ ցանկանում Հայ Եկեղեցական Ժողովին իր աշխատանքներն արդիւնաւէտ աւարտելու համար: